

Самоуправлението възниква в древността по време на родовата организация, като първи властически органи са родовите събрания. С възникването на държавата самоуправлението отмира, за да се възроди от нашето време, като продукт на гражданското общество и една от най-демократичните форми на съвременната държава.

Класическият пример за самоуправляващи се общини са древногръцките полиси, които са независими общности и се управляват от свои норми и ценности.

Вътрешноправната система на управление на Първото българско царство при славяните е федерация от области със запазена индивидуалност и самостоятелност. През Средновековието и след това държавата се заема с организацията и управлението на процесите по задоволяване на непрекъснато нарастващите обществени потребности, но това се оказало непосилно за един властен център. Затова държавата се освобождава от част от тези функции и ги възлага на други структури – административни (общини); неадминистративни (неформални образования) и целеви (стопански, търговски и индустриални камари и църковни настоятелства). Държавата отстъпва на местните власти част от своите властни права, в границите на които им позволява да действат самостоятелно. С други думи, местно самоуправление означава правото на общините да уреждат всички проблеми на местната общност в рамките на закона, по собствена преценка, със собствени средства и със съдействието на демократично избран общински съвет.

Статутът и компетенциите на местните органи на изпълнителната власт зависи от териториалното деление на Република България. Тя понастоящем е разделена на общини и области.

Общините са основната териториално-административна единица и чрез тях се осигурява местното самоуправление. В рамките на общините се изграждат местни органи на представителната власт – Общински съвети. Те по своята същност представляват местен аналог на основния представителен орган на страната – Народното събрание.

Орган на изпълнителната власт в общината е кметът. Той се избира от населението за срок от четири години. Съставни административно-териториално единици в общината са кметството и районите.

Областта е административно-териториална единица, в която се децентрализира държавната власт с оглед провеждането на ефективна държавна политика. Орган на изпълнителната власт в областта е **областният управител**, който за разлика от кмета не се избира от населението, а се назначава от председателя на Народното събрание. Той осъществява държавното управление на дадена област, което може да стане чрез: организирането и провеждането на работни срещи; реализиране на съвместни инициативи по конкретно поставени въпроси и проблеми; периодични срещи с

представители на местните структури на отделните министерства и бизнеса в района и др. Освен това той наблюдава и контролира кметовете на общините и кметствата, влизаци в пределите на областта.

В своята дейност областният управител е подпомогнат от заместник-областни управители, главен секретар на областната управа и областна администрация.

Заместник-областните управители се назначават от министър-председателя на Република България и изпълняват следните задачи:

1. Осъществяват връзките на Областния управител с обществеността.
2. Подпомагат съответния орган на изпълнителната власт при формулиране и разработване на конкретни решения за реализиране на правителствената политика и компетенциите на Областния управител.
3. Представят тази политика пред обществото.

Главният секретар на областната администрация:

1. Осъществява административното ръководство на администрацията.
2. Координира, ръководи и контролира дейността на администрацията за точното спазване на нормативните актове.
3. Контролира спазването на срокове за изпълнение на задачи, произтичащи от закони, актове на Министерски съвет или от Областния управител.
4. Организира разработването, утвърждаването и обнародването на нормативните актове, издадени от Областна администрация.
5. Координира работата на администрацията при съвместни разработки с други административни структури.
6. Определя организацията на работата и реда за документооборота в администрацията.
7. Организира дейността по водене на служебните досиета на държавните служители и на служителите по трудово правоотношение и подписва издаваните удостоверения и други документи във връзка с тях.
8. Създава условия за нормална и ефективна работа на звената на Областна администрация.
9. Контролира и отговаря за работата с документите и тяхното съхраняване и за опазването на служебна тайна.
10. Утвърждава вътрешни правила за реда и организацията за административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Областната администрация е органа на местната изпълнителна власт, който прилага на практика политиката, провеждана от правителството, на не в национален, а в регионален аспект.

Всяка област е съставена от общини, а те пък – от райони и кметсва. Според чл. 5 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) общината е основна административно-териториална единица, в която се осъществява местното сомоуправление. Тя е юридическо лице и има право на собственост и на самостоятелен общински бюджет (чл. 14 от ЗМСМА). Във всяка община има **кмет**, който се избира пряко от населението при условия и ред, определени със закон и е едноличен орган на изпълнителната власт. Той извършва следните дейности:

1. Ръководи цялата изпълнителна дейност на общината.
2. Назначава и освобождава от длъжност замесник-кметовете на общината, ръководителите на звената на издръжка на общинския бюджет, кметските наместници, служителите в Общинска администрация и налага предвидените от закона дисциплинарни наказания.
3. Отговаря за опазването на обществения ред, като за осигуряването му издава писмени заповеди, задължителни за началниците на съответните полицейски служби.
4. Организира и отговаря за изработването и изпълнението на общинския бюджет.
5. Организира изпълнението на дългосрочни програми.
6. Организира изпълнението на решенията на Общинския съвет като се отчита пред него.
7. Организира изпълнението на задачите, които произтичат от законите и от актовете на Президента на Република България и Министерския съвет.
8. Възлага изпълнението на свои функции на кметове на кметства, контролира дейността им и може да отмени техни актове.
9. Организира и провежда действия по защита на населението при бедствия и аварии.
10. Възлага или разрешава изработването на устройствени планове и техни изменения на територията на общината.
11. Изпълнява функциите на длъжностно лице по гражданско състояние и може да възлага тези функции с писмена заповед на кметовете на кметства или други длъжности лица от Общинска администрация.
12. Утвърждава устройствения правилник на Общинска администрация след приемането на структурата и числеността на персонала на администрацията.
13. Осъществява правомощията си по придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество.
14. Определя наименованието на длъжностите на държавните служители и разпределението им по групи и рангове, съгласно единния Класификатор на длъжностите в администрацията, приет от Министерски съвет.